Johannes XXI, Pont. Max. (formerly Petrus Hispanus): Copulata tractatuum Petri Hispani et parvorum logicalium etiam Syncategorematum, cum textu, secundum doctrinam Thomae Aquinatis

[Cologne: Heinrich Quentell], 4 Dec. 1489, 1489 Seite 116

dici de subiecto sufficienter patet in textu.

Querit̃ Utrū vera et bona sit hec quadrimembris diuisio Dicēdū ꝙ sic. qđ patet ex sufficiētia. nā omne ens dicibile vel est substantia vel accñs. Si substantia hoc est dupliciter. vel est substātia vl'is. et sic est primū membrū. aut particularis. et sic est secūdū. Si accñs hoc est dupliciter. vel ē accñs vl'e. aut particulare. si vl'e sic est terciū membꝝ. si particulare. sic est quartū membrū. Et ꝑ hanc diuisionem cognoscit̃ drña eoꝝ q̄ sunt in predicamento substantie ab his q̄ sunt in predicamentis accidentium. Etiam cognoscitur drña eorū que sunt in vno predicamento penes vniuersale vel particulare Et in ista diuisione dicitur notanter (sunt) tñ in precedente dicebat dicuntur. ꝓpter duas causas. Prima est ad denotanduȝ ꝙ aliqua ponūtur in ista diuisione quibꝫ non ꝯuenit dici aut predicari. sicut prime substantie et accidentia particularia. Alia ratio ē. qꝛ prima diuisio valet ad cognoscendū differentiam coꝝ que non sunt in predicamētis ab his que sunt in predicamentis. Sed ista diuisio valet ad cognoscendū ea que sunt in predicamentis que solum sunt entia realia

Ar Dici de presupponit esse in: si ergo substantie vl'es dicūtur de subiecto etiam sunt in subiecto Dōm ꝙ dici de presupponit esse in sibi cōforme capiendo subiectum eodē mō. Sed in isto primo membro non capitur subiectū eodem modo. qꝛ dici de subiecto est dici superius de suo inferius. et esse in subiecto est esse sicut accidens est in subiecto. qđ est in subiecto tanq̄ȝ forma inherens et aduenies rei post esse eius cē ꝯpletū. et sic subiectum equiuocatur. cuiꝰ equiuocata patent in istꝭ versibꝫ. Obiectū verna. positum sub. cui quid inheret. Qđ prius est copula. propriū logicalit̃. infra. Quo simul ars heret. sūt his subiecta quaterna

Ar Aliquis hō est prima substātia. et tñ dicit̃ de subiecto. qꝛ sortes est aliquis homo. ergo secūdū membꝝ non est verū Dicendū ꝙ aliq̄s homo. aliq̄s bos ⁊ similia capiūtur dupliciter. Uno modo quo ad rem significatā put habent quandam cōicationem cū specie. et sic predicantur vt secūde substātie. Alio modo quo ad rem circūlocūtaȝ. sicut aliquis homo pro sorte. et sic non predicantur de subiecto. id est de inferiori. cū tale non habeant Unde illa predicatio sortes est aliquis hō est idemptica et non vniuoca.

Ar Arestoteles ponit istud mēbꝝ scdm ꝓ q̄rto. ꝗ Pe. h. tenet malū ordinē Dicendū ꝙ ista q̄tuor mēbra pñt dupliciter ordinari. Uno mō ꝼm maiorē ꝯuenientiā quam hñt inter se Alio modo ꝼm maiorem repugnantiā. Uñ arestoteles ordinat illa membra ꝼm maiorē repugnantiam. qꝛ illa q̄ magis repugnant ꝯiūgit. sed primū et qđ hic ponitur quartum magis repugnant. ergo a pħo ꝯiūgūtur. Sed petrus hi. ordinat ista membra ꝼm maiorem ꝯueniētiam. modo secūdum membrū magis ꝯuenit cum p̊mo q̄ȝ quartum. ergo illa ꝯiungit

Ar Idem nō p̄t predicari essentialiter et accidentaliter. ergo idem non potest dici de subiecto et esse in subiecto. vt dicit terciū membꝝ. Tenet ꝯñā. qꝛ illud qđ dicitur de subiecto predicatur de eo eēntialit̃ et illud qđ est in subiecto p̄dicat̃ de eo accidētalit̃. sȝ idē nō p̄dicat̃ eēntial'r et accñtal'r. Dōm ꝙ idē de diuersis bñ p̄dicat̃ eēntialit̃ et accñtal'r. licȝ nō de eodē. vt accñs vl'e predicat̃ essentialit̃ de suis inferioribꝫ. et accñtaliter de suo subiecto

Ar Hoc album dicitur de pariete qđ est eius subiectum. ergo male ponit̃ pro exemplo quarti membri Dicendū ꝙ licet hoc albū dicat̃ de subiecto inhesionis. non tñ dicitur de subiecto copiēdo subiectum pro inferiori Et qñ dicitur hoc albū dicit̃ de sorte. sed sortes est inferius. ergo hoc albū dicitur de inferiori. Dicendū ꝙ licet hoc albū dicat̃ de illo qđ est inferius respectu hois. non tñ est inferiꝰ respectu sui

Quando autem alteruȝ de altero p̄dicatur vt de subiecto. quecunq̄ȝ de eo qđ predicatur dicūtur. omnia de subiecto dicunt̃ vt sortes est homo. hō est animal. ergo sortes ē animal.

Hic ꝯsequenter determinat de tercio antepredicamento in genere qđ est regula. Et diuiditur illa ꝑs ī duas. ꝼm ꝙ duas ponit regulas. Prima est qñ alteꝝ de altero predicat̃ vt de subiecto. i. qñ superius predicatur de inferiore. quecūq̄ȝ de eo qđ predicatur dicūtur. i. quecūq̄ȝ predicantur de illo superiori. etiam p̄dicant̃ de subiecto. i. de de iferiore illius superioris. vt hō est animal. aīal est substantia. ergo homo ē substantia. Et rō ordinis est. qꝛ diuisio īmediate precedens valet ad cognoscendū diuersitatem que ponunt̃ in diuersis predicamentis. et regula valet ad cognoscendum ordinem illoꝝ que sunt in codeȝ predicamēto ꝼm sub et supra. sed oportȝ prius cognoscere diuersitatem illorū que sunt in diuersis predicamētis q̄ȝ ordinem illorum q̄ sunt in eodem predicamento.

Querit̃ Utrū hec prima regula antep̄dicamentalis valeat vl'iter i omnibus predicatis Dicendū ꝙ ꝼm intentionem autoris et pħi non habet veritatem nisi in predicatis essentialiter ordinatis. ita ꝙ si vnum illoꝝ per se et q̄dditatiue predicetur de aliquo subiecto tanq̄ȝ de ꝑ se inferiori. et aliqđ predicatum superiꝰ ad predicatum intermedium predicetur per se et essentialiter de illo predicato. tūc oportet ꝙ illud predicatum predicetur per se et essentialiter de illo subiecto Et nisi regula isto modo modificaretur. sꝑ esset fallacia ꝯsequentis ex virtute arguendi. qꝛ argueret̃ a superiori affirmatiue non distributo ad inferius. vt hic homo est aīal. et aīal est album. ergo homo est albꝰ.

Patet correlarie ꝙ in regula conuenienter dicitur (alterū et non aliud) ad denotandū ꝙ illa q̊ predicātur per istam regulam non differūt essentialiter. sȝ accidentaliter. qꝛ differūt solū ꝼm rōnem. sed alterū importat diuersitatem accñtalem. ergo potius ponitur alteꝝ q̄ȝ aliud. qđ importat diuersitatem essentialem. Etiam alterum est signū particulare duorūȝ. sed textus in prima parte regule loquit̃ de duobꝫ extremis ꝓpositionis. quoꝝ alterū de altero dicitur. sed aliud non est tale signum particulare

Ar Nō sequit̃ per regulam istā. sortes est homo. ⁊ homo est spēs. ergo sortes est species. qꝛ premisse sunt vere. et ꝯclusio falsa Dicendū ꝙ

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-222/0116
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG